

10.pants. Dalība pensiju plānā

(1) Pensiju plāna dalībnieks var uzkrāt sev papildpensiju, tikai piedaloties noteiktā pensiju plānā.

(2) Pensiju plāna dalībnieki var piedalīties pensiju plānā gan tieši, gan ar savu darba devēju starpniecību.

(3) Pensiju plāna dalībnieki piedalās pensiju plānā tieši, noslēdzot ar atklāto pensiju fondu individuālās dalības līgumu. Ja individuālās dalības gadījumā iemaksas pensiju plāna dalībnieka labā veic cita persona, individuālās dalības līgumā norāda arī iemaksas veicošās personas identifikācijas datus, kas tiek sniegti atbilstoši noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu regulējošo normatīvo aktu prasībām. Individuālās dalības līguma noteikumus pensiju fonda valde iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisijai. Pensiju fonds drīkst slēgt individuālās dalības līgumus atbilstoši Finanšu un kapitāla tirgus komisijai iesniegtajiem noteikumiem, ja Finanšu un kapitāla tirgus komisija 10 dienu laikā no individuālās dalības līguma noteikumu saņemšanas dienas nav cēlusi motivētus iebildumus par to neatbilstību šā likuma prasībām.

(4) Pensiju plāna dalībnieki piedalās pensiju plānā ar sava darba devēja starpniecību, ja darba devējs ir noslēdzis ar atklāto vai slēgto pensiju fondu kolektīvās dalības līgumu, turklāt kolektīvās dalības līgumu ar slēgto pensiju fondu drīkst slēgt vienīgi tajos gadījumos, kad attiecīgais darba devējs ir arī viens no šā paša slēgtā pensiju fonda dibinātājiem (akcionāriem). Darba devēja un darbinieku tiesiskās attiecības, kas rodas sakarā ar pensiju plāna ieviešanu un darbinieku dalību tajā, regulē darba līgums vai darba koplīgums.

(5) *(Izslēgta ar 10.11.2005. likumu.)*

(6) Ja darba devējs ir noslēdzis kolektīvās dalības līgumu ar atklāto vai slēgto pensiju fondu, darba devējs un darbinieki, kas piedalās pensiju plānā, kopīgi izveido pensiju plāna komiteju, kurā darba devēja un darbinieku pārstāvība ir vienāda. Ja noteikto iemaksu pensiju plānā piedalās mazāk par simt darba devēja darbinieku, pensiju plāna komitejas izveidošana nav obligāta.

(7) Pensiju plāna komiteja ir pensiju plāna kontroles institūcija, kas kontrolē attiecīgā pensiju plāna vadību un izpildi atbilstoši kolektīvās dalības līguma noteikumiem.

(8) Pensiju fondam pirms individuālās vai kolektīvās dalības līguma noslēgšanas ir pienākums iepazīstināt potenciālo pensiju plāna dalībnieku vai darba devēju ar pensiju plāna noteikumiem, īpaši izskaidrojot uz dalībnieku attiecināto atskaitījumu apmēru, dalības izbeigšanas nosacījumus un papildpensijas kapitāla izmaksas kārtību.

11.pants. Pensiju plāna un dalības līguma obligātie nosacījumi

(1) Nav spēkā kolektīvās vai individuālās dalības līgumi, kas pasliktina pensiju plānu dalībnieku stāvokli salīdzinājumā ar šajā likumā paredzēto.

(1¹) Ja darba devējs apņemas garantēt noteiktu izmaksu apjomu pensiju plāna papildpensijas saņēmējiem, tad pensiju plānā un kolektīvās dalības līgumā iekļauj noteikumu, kas nosaka, ka darba devēja pienākums ir veikt iemaksas savu darbinieku labā tādā apjomā, lai taktu nodrošināts minēto izmaksu apjoms.

(2) Ja darba devējs pieņem lēmumu veikt iemaksas pensiju plānā, lai nodrošinātu papildpensiju saviem darbiniekiem, šis lēmums attiecināms uz visiem attiecīgā darba

devēja darbiniekiem atbilstoši profesijai, darba stāžam un ieņemamam amatam, kā arī citiem objektīviem kritērijiem.

(2¹) Kolektīvās dalības līgumos par dalību noteikto izmaksu plānā vai par dalību tādā noteikto iemaksu plānā, kurā darba devējs ir apņēmis noteiktos termiņos veikt regulāras iemaksas savu darbinieku labā, norāda iemaksu veikšanas periodu, kas nevar būt garāks par ceturksni.

(3) To personu dalības jautājumi, uz kuriem attiecas vieni un tie paši šā panta otrajā daļā minētie objektīvie kritēriji, tiek risināti vienādi, un nav pieļaujama nekāda diskriminācija atkarībā no izcelsmes, mantiskā stāvokļa, rases un nacionālās piederības, dzimuma vai attieksmes pret reliģiju.

(4) Pensiju plāna dalībnieks, sasniedzot pensiju plānā noteikto pensijas vecumu, var rīkoties šādi:

1) saņemt papildpensiju atbilstoši pensiju plāna noteikumiem;

2) turpināt dalību pensiju plānā atbilstoši pensiju plāna noteikumiem un individuālās dalības līgumam.

(5) Pensiju plānā norādītais pensijas vecums nevar būt mazāks par 55 gadiem, izņemot speciālus pensiju plānus noteiktām profesijām, kuru sarakstu apstiprinājis Ministru kabinets.

(6) Tiesības saņemt izmaksas atbilstoši pensiju plāna noteikumiem pirms pensijas vecuma sasniegšanas ir tam pensiju plāna dalībniekam, kurš tiek atzīts par pirmās grupas invalīdu uz mūžu, vai - pensiju plāna dalībnieka nāves gadījumā - viņa norādītajai personai un mantiniekiem Civillikumā noteiktajā kārtībā.

(7) *(Izslēgta ar 10.11.2005. likumu).*

(8) Pensiju plāna dalībniekam ir tiesības pārskaitīt uzkrājumu papildpensijai vai tā daļu uz citu pensiju plānu.

13.pants. Dalības izbeigšana vai nosacījumu maina

(1) Ja darba devējs vēlas izbeigt kolektīvās dalības līgumu, lai piedalītos citā pensiju fondā, viņam jāiesniedz attiecīgs pieprasījums pensiju fonda valdei un Finanšu un kapitāla tirgus komisijai vismaz mēnesi iepriekš.

(2) Ja pensiju plāna dalībnieks vēlas izbeigt dalību pensiju plānā, lai piedalītos citā pensiju plānā, viņam jāiesniedz attiecīgs rakstveida pieprasījums pensiju fonda valdei (vai arī attiecīgajam darba devējam, ja dalībnieks piedalās pensiju plānā uz kolektīvās dalības līguma pamata) vismaz vienu kalendāra mēnesi iepriekš.

(3) Vienmēr, kad pieprasījumu izbeigt kolektīvās dalības līgumu un pārskaitīt uzkrātos līdzekļus uz citu pensiju fondu iesniedz darba devējs, kurš šos līdzekļus pensiju fondā iemaksā savu darbinieku labā, šādu pārskaitījumu var veikt tikai ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas piekrišanu.

(4) Pārskaitīt drīkst vienīgi to darbinieku labā uzkrātos līdzekļus, kuru rakstveida piekrišanu darba devējs ir saņēmis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.08.1998., 01.06.2000., 20.11.2003., 10.11.2005. un 28.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

(5) Ja darba devējs, kas noslēdzis kolektīvās dalības līgumu par dalību noteikto izmaksu plānā vai tādā noteikto iemaksu plānā, kurā darba devējs ir apņēmis noteiktos termiņos veikt regulāras iemaksas savu darbinieku labā, vēlas uz laiku pārtraukt iemaksu veikšanu vai mainīt iemaksu veikšanas kārtību, tas vismaz vienu mēnesi pirms plānotās dalības nosacījumu maiņas informē par to savus darbiniekus un

pensiju plāna komiteju, ja tāda ir izveidota. Darba devējs vai pensiju plāna komiteja, ja tāda ir izveidota, vienojas ar darbiniekiem par attiecīgu grozījumu izdarīšanu darba līgumā vai darba koplīgumā, kur atbilstoši ir noteikta iemaksu veikšanas kārtība.

(6) Darba devējs pēc grozījumu darba līgumā vai darba koplīgumā saskaņošanas ar darbiniekiem informē pensiju fondu par pieņemto lēmumu mainīt dalības nosacījumus un vienojas par attiecīgu grozījumu izdarīšanu kolektīvās dalības līgumā.

(7) Ja darba devējs, kas noslēdzis kolektīvās dalības līgumu par dalību noteikto izmaksu plānā vai tādā noteikto iemaksu plānā, kurā darba devējs ir apņēmis noteiktos termiņos veikt regulāras iemaksas savu darbinieku labā, nav veicis iemaksas atbilstoši kolektīvās dalības līgumā noteiktajai kārtībai, pensiju fonds ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc paredzētās iemaksas nesāņemšanas nosūta darba devējam rakstveida paziņojumu par nokavēto maksājumu, uzaicinot darba devēju veikt iemaksu atbilstoši kolektīvās dalības līguma noteikumiem, norādot samaksas termiņu un iespējamās sekas, ja maksājums netiks veikts norādītajā termiņā.

(8) Pensiju fonda nosūtītajā paziņojumā noteiktais nokavēto maksājumu veikšanas termiņš nedrīkst būt īsāks par 30 dienām, kā arī nedrīkst būt garāks par kolektīvās dalības līgumā noteikto iemaksu veikšanas periodu.

(9) Ja darba devējs nav veicis iemaksu pensiju fonda nosūtītajā paziņojumā noteiktajā samaksas termiņā un apmērā, kolektīvās dalības līgums uzskatāms par izbeigtu, izņemot gadījumu, kad pensiju fonds un darba devējs ir vienojušies par iemaksu veikšanas kārtības maiņu vai pārtraukšanu uz laiku.

23.pants. Pensiju plāna aktīvu ieguldīšanas principi un noteikumi

(1) Pensiju plāna naudas līdzekļi un citi aktīvi, kas tiek pārvaldīti saskaņā ar konkrētā pensiju plāna noteikumiem (turpmāk — pensiju plāna aktīvi), ieguldāmi atbilstoši attiecīgā pensiju plāna ieguldīšanas noteikumiem, īstenojot tādu ieguldījumu politiku, kas nodrošina pensiju plāna dalībnieku papildpensijas pieaugumu ilgākā laikposmā. Ieguldot pensiju plāna aktīvus, pensiju fonds rīkojas kā gādīgs un rūpīgs saimnieks un vienīgi pensiju plāna dalībnieku interesēs, kā arī ievēro piesardzības principus, kas nodrošina riska samazināšanu, ieguldījumu drošību, kvalitāti un likviditāti atbilstoši pensiju plāna dalībnieku papildpensijas izmaksu saistībām.

(1¹) Aktīvi tehnisko rezervju segumam tiek ieguldīti, ņemot vērā nākotnē paredzamo papildpensijas izmaksu termiņstruktūru.

(2) Pensiju plāna aktīvus drīkst ieguldīt šajā likumā noteiktajos ieguldījumu objektos, ievērojot noteiktos ieguldījumu ierobežojumus.

(3) Pensiju plāna aktīvus drīkst ieguldīt:

1) Latvijas, citu dalībvalsts valsts un pašvaldību emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos;

2) Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu valsts emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, ja attiecīgās valsts ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā, pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma, ir investīciju kategorijā;

3) tādu starptautisku finanšu institūciju emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, kuru locekles ir viena vai vairākas dalībvalstis;

4) akcijās un citos kapitāla vērtspapīros, ja tie ir iekļauti dalībvalstī reģistrētas fondu biržas (regulēta tirgus) oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā (turpmāk — oficiālais saraksts), kā arī šīs daļas 2.punktā minētajās valstīs reģistrētas fondu biržas — Starptautiskās fondu biržu federācijas pilntiesīgas biedres (locekles) — oficiālajā sarakstā, vai tiek tirgoti šo valstu citos regulētos un atklāti pieejamos finanšu

instrumentu tirgos;

5) komercsabiedrību parāda vērtspapīros, ja tie ir iekļauti šīs daļas 4.punktā minēto fondu biržu (regulētu tirgu) oficiālajos sarakstos vai tiek tirgoti šīs daļas 2.punktā minēto valstu citos regulētos un atklāti pieejamos finanšu instrumentu tirgos;

6) komercsabiedrību kapitāla un parāda vērtspapīros, ja tie nav iekļauti fondu biržas (regulēta tirgus) oficiālajā sarakstā, bet attiecīgo vērtspapīru emisijas noteikumos ir paredzēts, ka vērtspapīri šīs daļas 4.punktā minēto fondu biržu (regulētu tirgu) oficiālajos sarakstos tiks iekļauti gada laikā no dienas, kad uzsākta parakstīšanās uz šiem vērtspapīriem;

7) termiņnoguldījumos kredītiestādē, kura saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai dalībvalstī un kurai ir tiesības sniegt finanšu pakalpojumus minētajās valstīs;

8) ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopīgo ieguldījumu uzņēmumos (turpmāk — ieguldījumu fonds), ja ieguldījumu fonds ir reģistrēts šīs daļas 1. un 2.punktā minētajā valstī un tā ieguldītāji ir tiesīgi bez ierobežojumiem atsavināt savas ieguldījumu apliecības;

9) nekustamajā īpašumā, kas reģistrēts šīs daļas 1.punktā minētajās valstīs. Par pensiju plāna līdzekļiem iegūto nekustamo īpašumu reģistrē zemesgrāmatā uz pensiju fonda vārda ar norādi, ka nekustamais īpašums iegādāts par konkrētā pensiju plāna līdzekļiem un to nedrīkst atsavināt vai apgrūtināt bez pensiju plāna līdzekļu turētāja piekrišanas. Nekustamais īpašums nav iekļaujams pensiju fonda mantā pensiju fonda maksātspējas gadījumā. Ja nekustamais īpašums atrodas citas dalībvalsts teritorijā, pensiju fonds nodrošina šajā punktā minēto prasību izpildi atbilstoši attiecīgās dalībvalsts normatīvo aktu prasībām;

10) atvasinātajos finanšu instrumentos;

11) riska kapitāla tirgū.

(4) Pensiju plāna aktīvi ieguldāmi, ievērojot šādus ieguldījumu ierobežojumus:

1) ieguldījumi vienas valsts, pašvaldības vai starptautiskas finanšu institūcijas emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 35 procentus no pensiju plāna aktīviem. Minēto ierobežojumu drīkst pārsniegt attiecībā uz valsts emitētajiem vērtspapīriem vai naudas tirgus instrumentiem, ja pensiju plāna aktīvos ir vērtspapīri vai naudas tirgus instrumenti no sešām vai vairākām viena emitenta emisijām un katras emisijas vērtspapīru un naudas tirgus instrumentu vērtība atsevišķi nepārsniedz 20 procentus no pensiju plāna aktīviem;

2) ieguldījumi vienas komercsabiedrības emitētajos parāda vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem;

3) ieguldījumi vienas komercsabiedrības emitētajos kapitāla vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un 10 procentus no attiecīgā emitenta pamatkapitāla un balsstiesīgo akciju skaita;

4) noguldījumi vienā kredītiestādē nedrīkst pārsniegt 20 procentus no pensiju plāna aktīviem, bet kopējās prasības pret vienu kredītiestādi nedrīkst pārsniegt 25 procentus no pensiju plāna aktīviem, izņemot prasības pēc pieprasījuma pret līdzekļu turētāju;

5) ieguldījumi vienā ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un 10 procentus no attiecīgā ieguldījumu fonda neto aktīviem;

6) ieguldījumi vienā nedalītā nekustamajā īpašumā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem, bet kopējie ieguldījumi nekustamajā īpašumā nedrīkst pārsniegt 15 procentus no pensiju plāna aktīviem;

7) ieguldījumi finanšu instrumentos, ko emitējušas ar pensiju fondu koncernā esošas komercsabiedrības, nedrīkst pārsniegt 5 procentus no attiecīgā pensiju fonda izveidoto pensiju plānu kopējiem aktīviem, un ieguldījumus drīkst veikt tikai ar regulētā tirgus starpniecību;

7¹) ieguldījumi finanšu instrumentos, ko emitējušas komercsabiedrības, kuras ar pensiju fondu noslēgušas kolektīvās dalības līgumu, nedrīkst pārsniegt 5procentus no

pensiju plāna aktīviem, ieguldījumu kopsumma iemaksas veicošo darba devēju vienā koncernā esošās komercsabiedrībās nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem, un ieguldījumus drīkst veikt tikai ar regulēta tirgus starpniecību;

8) ieguldījumi vienā koncernā esošu komercsabiedrību emitētajos finanšu instrumentos nedrīkst pārsniegt 25 procentus no pensiju plāna aktīviem.

(5) Šā panta ceturtais daļas 1. un 4.punktā minētos ierobežojumus drīkst pārsniegt 12 mēnešu laikā pēc tam, kad izdarīta pirmā pensiju plāna dalībnieka iemaksa, ja pensiju plāna aktīvu vērtība ir mazāka par 100 000 latiem.

(5¹) Vismaz 70 procentiem no pensiju plāna ieguldījumiem ir jābūt veiktiem tādos šā panta trešajā daļā uzskaitītajos ieguldījumu objektos, kas ir iekļauti šā panta trešās daļas 4. punktā minēto regulētu tirgu oficiālajos sarakstos vai tiek tirgoti šā panta trešās daļas 2. punktā minēto valstu regulētos un atklāti pieejamos finanšu instrumentu tirgos. Šīs daļas ierobežojumi neattiecas uz šā panta trešās daļas 7. un 9. punktā uzskaitītajiem ieguldījumu objektiem.

(6) Pensiju plāna aktīvus nedrīkst izmantot aizņēmumam, un pensiju plāna naudas līdzekļus aizliegts piešķirt aizdevumos, kā arī izsniegt garantijās.

(7) Ja pensiju plāna aktīvus izmanto darījumos ar atpakaļpirkuma vai atpakaļpārdevuma nosacījumiem, saistības, kas izriet no šādiem darījumiem, nedrīkst pārsniegt 50 procentus no pensiju plāna aktīviem. Šos darījumus drīkst veikt vienīgi pensiju plāna īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem.

(7¹) Ieguldot pensiju plāna aktīvus riska kapitāla tirgū, prasības pret vienu emitentu vai darījumu partneri nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem.

(8) Pensiju plāna aktīvus drīkst ieguldīt atvasinātajos finanšu instrumentos, ievērojot šādus nosacījumus:

- 1) tas ir noteikts pensiju fonda valdes apstiprinātajā ieguldījumu politikā;
- 2) pensiju fonda valde ir izveidojusi atbilstošu pārskatu sagatavošanas, risku pārvaldīšanas un kontroles sistēmu, kas nodrošina nepārtrauktu, precīzu un objektīvu atvasināto finanšu instrumentu novērtēšanu;
- 3) attiecīgie ieguldījumi tiek veikti, lai nodrošinātos pret noteiktu pensiju plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai valūtas kursam, vai lai nodrošinātu efektīvu portfeļa vadību;
- 4) atvasinātie finanšu instrumenti ir iekļauti šā panta trešās daļas 4.punktā minēto fondu biržu (regulēto tirgu) oficiālajā sarakstā vai finanšu instrumentā ietvertās saistības ir uzņēmusies kredītiestāde, kura ir tiesīga sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā dalībvalstī;
- 5) ieguldījumi viena emitenta emitētos (darījumu kopsumma ar vienu darījumu partneri) atvasinātajos finanšu instrumentos nedrīkst pārsniegt 5procentus no pensiju plāna aktīviem.

(9) Noteikto iemaksu pensiju plāna ārvalstu valūtu atklātā pozīcija nedrīkst pārsniegt:

- 1) atsevišķā ārvalstu valūtā (izņemot eiro) — 10 procentus no pensiju plāna aktīviem;
- 2) kopumā visās ārvalstu valūtās (izņemot eiro) — 20 procentus no pensiju plāna aktīviem.

(9¹) Finanšu un kapitāla tirgus komisija nosaka ārvalstu valūtas atklātās pozīcijas aprēķināšanas kārtību.

(10) Pensiju fonda valdes pienākums ir:

- 1) saskaņā ar attiecīgā pensiju plāna ieguldīšanas noteikumiem sagatavot un iesniegt Finanšu un kapitāla tirgus komisijai informāciju par attiecīgā pensiju plāna ieguldījumu politiku;
- 2) regulāri, ne retāk kā reizi trijos gados izvērtēt noteikto ieguldījumu politiku un iesniegt Finanšu un kapitāla tirgus komisijai turpmāk īstenojamās pensiju plāna ieguldījumu politikas detalizētu aprakstu;

3) nekavējoties (ne vēlāk kā triju dienu laikā) iesniegt Finanšu un kapitāla tirgus komisijai informāciju par pārmaiņām pensiju plāna ieguldījumu politikā.

(10¹) Pensiju plāna ieguldījumu politikā jānosaka pensiju plāna aktīvu ieguldīšanas principi, ar ieguldījumiem saistīto risku noteikšanas metodes un riska vadības sistēma. Informācijā par ieguldījumu politiku minimālais, kas jānorāda, ir:

- 1) ieguldījumu politikas mērķi un nosacījumi;
- 2) aktīvu izvietojuma stratēģija (ilgtermiņa aktīvu sadalījums pa galvenajām ieguldījumu kategorijām);
- 3) aktīvu izvietojuma taktika (ģeogrāfiski, pa tirgiem, sektoriem, darījumu partneriem un valūtām);
- 4) vispārējā politika individuālai finanšu instrumentu un citu ieguldījumu izvēlei;
- 5) ieguldījumu kvantitatīvie ierobežojumi, to ievērošana un kontrole;
- 6) robeža, kuru sasniedzot konkrētā aktīvu veida turēšana tiek izbeigta vai ierobežota;
- 7) vai ir paredzēts izmantot atvasinātos finanšu instrumentus, slēgt pirkuma līgumus ar atpakaļpirkuma vai atpakaļpārdevuma nosacījumiem;
- 8) ja ir paredzēta atvasināto finanšu instrumentu izmantošana, — vispārējā atvasināto finanšu instrumentu izmantošanas politika, atvasināto finanšu instrumentu vērtēšanas metodes un risku pārvaldīšanas politika, kā arī atvasināto finanšu instrumentu izmantošanas ekonomiskā ietekme uz ieguldījumu portfeli;
- 9) atbildības sadalījums lēmumu pieņemšanā;
- 10) ieguldījumu risku noteikšanas, kontroles un vadības metodes;
- 11) kritēriji, pēc kuriem tiek vērtēta ieguldījumu atdeve;
- 12) ar ieguldījumiem saistītās balsošanas politikas apraksts, kas ļauj piedalīties lēmumu pieņemšanā par ieguldījumiem, arī lēmumu pieņemšanas procedūra par balsošanas tiesību izmantošanu;
- 13) informācija par līdzekļu turētāju un līdzekļu pārvaldītāju, kā arī to darbības novērtēšanas metodes;

14) potenciālā interešu konflikta novēršanas politika, kurā norādīts, kā potenciālā interešu konflikta gadījumā pensiju fonds nodrošinās to, ka līdzekļu pārvaldītājs iegulda pensiju plāna aktīvus tikai un vienīgi pensiju plāna dalībnieku interesēs.

(10²) Pensiju fonda valde nodrošina atbilstošas pārskatu un kontroles sistēmas izveidošanu, lai pārliecinātos, ka līdzekļu pārvaldītājs pensiju plāna līdzekļus pārvalda saskaņā ar pensiju fonda valdes noteikto politiku un procedūram.

(11) Pensiju fonda valde nodrošina pensiju plāna dalībniekiem un pensiju fonda akcionāriem brīvu pieeju informācijai par ieguldījumu politiku, kā arī ievieto minēto informāciju attiecīgā pensiju fonda mājas lapā internetā, ja tāda ir izveidota, vai kāda pensiju fonda akcionāra mājas lapā internetā, ja pensiju fondam nav savas mājas lapas internetā.

(12) *(Izslēgta ar 28.05.2009. likumu.)*

(13) Pensiju fonds un līdzekļu pārvaldītājs nav tiesīgs pats apsaimniekot nekustamo īpašumu.

(14) Pensiju fonds vismaz reizi gadā veic kritiskās situācijas analīzi, kurā izvērtē un dokumentē iespējamās attīstības scenārijus. Kritiskās situācijas analīzei izmanto jutīguma testus un scenāriju analīzi. Jutīguma testus veic, lai noteiktu atsevišķa faktora nelabvēlīgu izmaiņu ietekmi uz pensiju plāna ieguldījumu portfeli. Scenāriju analīzi veic, lai noteiktu vairāku faktoru nelabvēlīgu izmaiņu ietekmi uz pensiju plāna ieguldījumu portfeli, konstatējot šo ārkārtējo, bet iespējami nelabvēlīgo notikumu vai izmaiņu cēloni.

(15) Pensiju fonda valde apstiprina kritiskās situācijas analīzes rezultātus un pieņem lēmumu par veicamajām darbībām kritiskās situācijas analīzē minēto notikumu vai izmaiņu iestāšanās gadījumā. Pensiju fonda valdes apstiprinātu analīzi un lēmumu par veicamajām darbībām iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisijai.

(16) Finanšu un kapitāla tirgus komisijai ir tiesības noteikt papildu prasības un

kārtību, kādā veicama kritiskās situācijas analīze, nosakot iespējamus testējamus faktorus un scenārijus.

(17) Papildus šā panta četrpadsmitajā daļā noteiktajam Finanšu un kapitāla tirgus komisijai ir tiesības pieprasīt, lai pensiju fonds veic un iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisijai ārpuskārtas kritiskās situācijas analīzi.

24.pants. Pensiju plānu dalībniekiem un papildpensijas saņēmējiem sniedzamā informācija

(1) Pensiju fonds pēc pensiju plāna dalībnieka vai papildpensijas saņēmēja, vai šo personu attiecīgi pilnvarota pārstāvja pieprasījuma izsniedz pensiju fonda gada pārskatus un gada ziņojumus un tos gada pārskatus un ziņojumus, kuri attiecas uz konkrēto pensiju plānu, ja šis fonds ir atbildīgs par vairāk nekā vienu pensiju plānu, kā arī attiecīgā pensiju plāna ieguldījumu politikas aprakstu.

(2) Pensiju fonds ne vēlāk kā septiņu dienu laikā pēc tam, kad saņemta Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauja grozījumu izdarīšanai pensiju plānā, rakstveidā par to informē attiecīgā pensiju plāna dalībniekus un papildpensijas saņēmējus, izņemot šā likuma 9.panta desmitajā daļā noteiktos gadījumus, kad pensiju fonds attiecīgā pensiju plāna dalībniekus un papildpensijas saņēmējus informē par veiktajiem grozījumiem septiņu dienu laikā pēc to apstiprināšanas pensiju fonda valdē.

(3) Pensiju fonds pēc dalībnieka pieprasījuma izsniedz pensiju plānu, kā arī detalizēti izstrādātu informāciju, kas ietver:

- 1) paredzamo papildpensijas izmaksu apjomu, ja tāds ir noteikts;
- 2) papildpensijas izmaksu apjomu darba attiecību pārtraukšanas gadījumā;
- 3) ja uz dalībnieku attiecas ieguldījumu risks, — informāciju par ieguldījumu iespējām, ja tādas ir, un par faktisko ieguldījumu portfeli, kā arī informāciju par riska pakāpi un izmaksām, kas saistītas ar ieguldījumiem;
- 4) kārtību, kādā dalībnieks, izbeidzot darba tiesiskās attiecības ar darba devēju, var pārskaitīt uzkrājumu papildpensijai uz citu pensiju fondu vai pensiju plānu.

(4) Pensiju fonda valde katram pensiju plāna dalībniekam un papildpensijas saņēmējam vismaz reizi gadā nosūta rakstveida pārskatu par attiecīgo pārskata periodu. Šajā pārskatā norādāma šāda informācija:

- 1) pensiju plāna dalībnieka labā veiktās iemaksas;
- 2) dalībniekam izmaksātā papildpensija vai pēc dalībnieka rīkojuma pārskaitītais uzkrājums papildpensijai pārskata periodā;
- 3) uzkrājumi papildpensijai;
- 4) uz dalībnieku attiecināto atskaitījumu kopsumma, kurā ietverti atskaitījumi pensiju fondam, līdzekļu pārvaldītājam, līdzekļu turētājam, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai un pārējie attaisnotie atskaitījumi;
- 5) tā zvērināta revidenta vārds un uzvārds vai tās zvērinātu revidentu komercsabiedrības firma, kura ir pārbaudījusi pensiju fonda finanšu pārskatu;
- 6) informācija par to, vai zvērināta revidenta vai zvērinātu revidentu komercsabiedrības atzinums ir bez iebildēm, ar iebildēm vai ir sniegts negatīvs atzinums;
- 7) informācija par to, kur pensiju plāna dalībnieks var iepazīties ar pensiju fonda darbības gada pārskatu;

8) informācija par to, ka atbilstoši šā likuma 13. panta devītajai daļai ir izbeigts kolektīvās dalības līgums, norādot pensiju plāna dalībnieka tiesības noslēgt individuālās dalības līgumu, kā arī informācija par to, ka pensiju fonds un darba devējs ir vienojušies par kolektīvās dalības līgumā noteikto iemaksu veikšanas kārtības maiņu vai pārtraukšanu uz laiku.

(4¹) Pensiju fonds papildus šā panta trešajā un ceturtajā daļā noteiktajam nodrošina, lai katru mēnesi pensiju plāna dalībniekam ir pieejama informācija par pensiju plāna

darbības rezultātiem. Pensiju fonds attiecīgo informāciju var publiskot savā mājaslapā internetā vai arī izvēlēties informācijas publiskošanai citu piemērotu informācijas nesēju vai vietu.

(5) Pensiju fonda valdes pienākums ir paziņot pensiju plāna dalībniekiem par jebkurām pārmaiņām, kas attiecas uz revidenta, līdzekļu pārvaldītāja vai līdzekļu turētāja iecelšanu, kā arī sniegt citu būtisku informāciju par pensiju fonda darbību pēc iepriekšējā pārskata sniegšanas.

(6) Katrs papildpensijas saņēmējs, aizejot pensijā vai iegūstot tiesības uz citiem maksājumiem vai pakalpojumiem, saņem attiecīgu informāciju par tiem.

(10.11.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009. 4.¹ daļa stājas spēkā 01.01.2010. Sk. Pārejas noteikumus.)

Pārejas noteikumi

1. Līdz 1998. gada 1.jūlijam pensiju fondu līdzekļu pārvaldīšanu var veikt tikai:

1) bankas, kurām ir Latvijas Bankas izsniegta licence un Vērtspapīru tirgus komisijas izsniegta licence starpniekdarbībai vērtspapīru tirgū un kurām Latvijas Banka atļāvusi piesaistīt fizisko personu noguldījumus;

2) dzīvības apdrošināšanas akciju sabiedrības, kurām ir Valsts apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas izsniegta licence dzīvības apdrošināšanas operāciju veikšanai.

2. Ieguldījumu sabiedrības var pārvaldīt pensiju fondu līdzekļus tikai pēc likuma par ieguldījumu sabiedrībām pieņemšanas un stāšanās spēkā.

3. Pensiju fondi, kuru izveidotajos un licencētajos pensiju plānos paredzētie ieguldīšanas noteikumi neatbilst šim likumam, līdz 2002.gada 31.decembrim sagatavo un iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisijai reģistrēšanai attiecīgus pensiju plāna grozījumus.

(10.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.2003. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2004.)

4. Līdz 2003.gada 30.jūnijam pensiju fondi, ievērojot pensiju plānu dalībnieku intereses, veic visas nepieciešamās darbības, lai saskaņotu pensiju plānu aktīvu izvietojumu ar šajā likumā paredzētajiem ieguldījumu ierobežojumiem un pensiju plāna ieguldīšanas noteikumiem.

(10.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.11.2002.)

5. Ieguldījumu sabiedrības, kuras līdz 2004.gada 30.aprīlim ir uzsākušas privāto pensiju fondu izveidoto pensiju plānu līdzekļu pārvaldi, līdz 2004.gada 31.decembrim veic nepieciešamos pasākumus, lai tās atbilstu šajā likumā noteiktajām prasībām.

(18.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

6. Finanšu un kapitāla tirgus komisija atļauj ieguldījumu sabiedrībai brīvi rīkoties ar drošības naudu un pašu aktīviem, kas tiek turēti kā nodrošinājums ieguldījumu sabiedrības darbinieku krāpšanas, zādzības vai nolaidības dēļ pensiju fondam un pensiju plānu dalībniekiem radušos zaudējumu segšanai, tikai pēc tam, kad ieguldījumu sabiedrība ir ievērojusi vienu no šādiem nosacījumiem:

1) izpildījusi šā likuma pārejas noteikumu 5.punktā noteiktās prasības, un pensiju fonds, kura līdzekļus ieguldījumu sabiedrība pārvalda, ir piekritis veikt attiecīgus grozījumus līdzekļu pārvaldīšanas līgumā;

2) ieguldījumu sabiedrība ir pārtraukusi privātā pensiju fonda līdzekļu pārvaldi normatīvajos aktos par privāto pensiju fondu darbību noteiktajā kārtībā.

(18.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

7. Finanšu un kapitāla tirgus komisija atļauj kredītiestādei, brokeru sabiedrībai vai apdrošināšanas akciju sabiedrībai brīvi rīkoties ar drošības naudu un pašu aktīviem, kas tiek turēti kā nodrošinājums minēto sabiedrību darbinieku krāpšanas, zādzības vai nolaidības dēļ pensiju fondam un pensiju plānu dalībniekiem radušos zaudējumu segšanai tikai pēc tam, kad pensiju fonds, kura līdzekļus minētās sabiedrības pārvalda, ir piekritis veikt attiecīgus grozījumus līdzekļu pārvaldīšanas līgumā.

(18.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

8. Pensiju fonda valde, ievērojot pensiju plānu dalībnieku intereses, veic nepieciešamās darbības, lai to pensiju plānu aktīvi, kuri licencēti līdz 2005.gada 15.janvārim, no 2005.gada 1.aprīļa atbilstu šā likuma 23.panta devītajā daļā noteiktajām prasībām.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.04.2005.)

9. Pensiju fondiem, kuri saņēmuši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izsniegtās speciālās atļaujas (licences) pensiju fonda darbības veikšanai, Finanšu un kapitāla tirgus komisija viena mēneša laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas pārreģistrē licenci, norādot tajā tiesības piedāvāt noteikto iemaksu plānu bez garantēta ienesīguma un bez paredzēta biometrisko risku seguma.

(10.11.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.12.2005.)

10. Pensiju plānam, kuru Finanšu un kapitāla tirgus komisija licencējusi, pensiju fonds izstrādā ieguldījumu politiku atbilstoši likuma 23.panta 10.¹ daļas prasībām un iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisijai triju mēnešu laikā pēc attiecīgo likuma grozījumu spēkā stāšanās dienas.

(10.11.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.12.2005.)

11. Grozījumi šā likuma 25.panta 2.¹, 2.² un 2.³ daļā piemērojami pārskatiem, kuri iesniegti Valsts ieņēmumu dienestam 2008.gada 1.jūlijā vai vēlāk.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

12. Ja pieteikums par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas administratīvo aktu administratīvajai rajona tiesai iesniegts līdz 2009.gada 1.janvārim, lēmumu par iesniegto pieteikumu pieņem, kā arī ierosināto administratīvo lietu izskata un tiesas nolēmumu šajā lietā pieņem un pārsūdz saskaņā ar Administratīvā procesa likuma noteikumiem.

(23.10.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

13. Pensiju fondi, kuri līdz šā likuma 8.³ panta spēkā stāšanās dienai ir noslēguši līgumus par ārpakalpojumu saņemšanu, veic nepieciešamos pasākumus, lai ārpakalpojumu saņemšana sešu mēnešu laikā pēc šā likuma 8.³ panta spēkā stāšanās dienas tiktu nodrošināta saskaņā ar līgumiem, kas atbilst šajā likumā noteiktajām prasībām.

(28.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

14. Grozījumi šā likuma 24.pantā attiecībā uz tā papildināšanu ar 4.¹ daļu stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(28.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

15. Grozījumi šā likuma 11. pantā (attiecībā uz panta papildināšanu ar 2¹ daļu), 13. pantā (attiecībā uz panta papildināšanu ar piekto, sesto, septīto, astoto un devīto daļu) un 24. pantā (attiecībā uz panta ceturtais daļas papildināšanu ar 8. punktu) stājas spēkā 2011.gada 1.janvārī.